

İÇİNDEKİLER

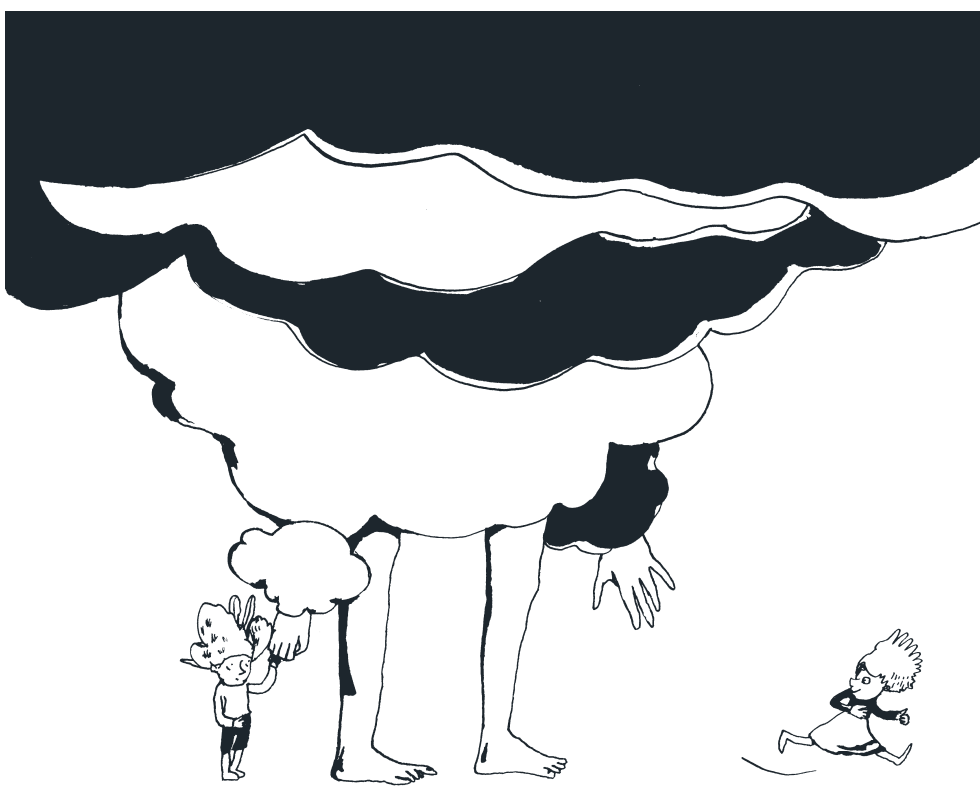
**Çünkü sadece bir Tanrı var
ve o da rekabeti sevmiyor** 17

**Çünkü kimi insanlar tek
Tanrı'ya inanıyor** 27

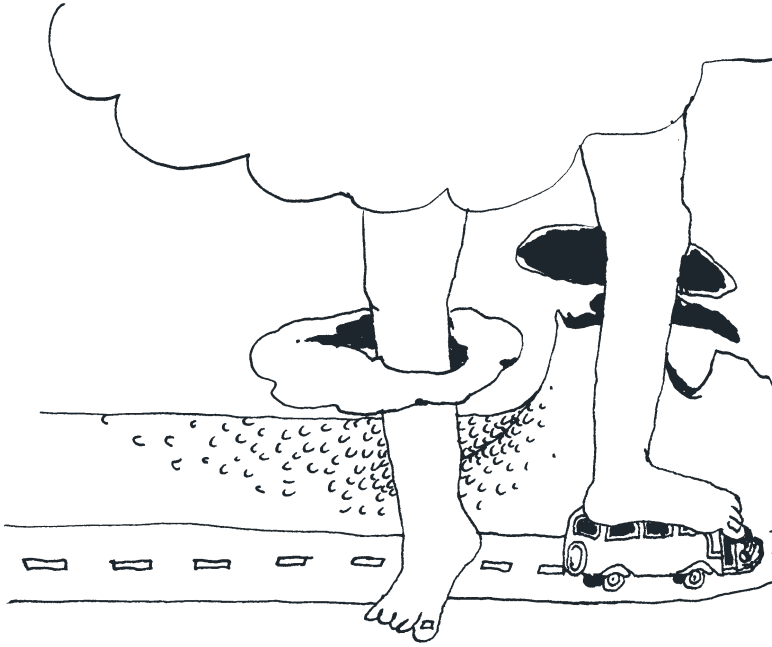
**Çünkü insanlar Tanrı'nın onları
kurtarabileceğine inanıyor** 38

**Çünkü insanlar inanç ve bilgiyi
birbirine karıştırıyor** 52

Dizin 70

Söz konusu olan Tanrı olduğunda çocuksu sorular öne çıkar. Neden? **Birçok dinde Tanrı “Baba” olarak adlandırılır.** Yani bütün insanlar onun çocuklarıdır. Elbette insanların, genellikle gerçek babaları vardır ve onun bir tanrı olmadığını bilirler ama varlığına inandıkları Tanrı, babalarının “Baba”sı, dedelerinin ve onların dedelerinin de “Baba”sıdır, annelerinin ve büyükannelelerinin de “Baba”sıdır. Onlara göre Tanrı, tüm insanların “Baba”sıdır çünkü onların **Yaratıcı’sıdır.** Evreni hiçten yaratmıştır ve bu yüzden ona hayatlarını borçludurlar. Sanki hepimiz onun çocuğuyuz gibi. Tanrı ile ilgili sorularımız çocukça olabilir ama bunları cevaplamak hiç de kolay değildir. Mesela, **“Tanrı nerede?”** diye soralım, onu hiç görmediğimiz için bu soruya yanıt

vermek kolay olmayacaktır. Bir başka örnek verelim: İnançlı insanlar hep Tanrı'nın "büyük" olduğunu ya da "çok yükseklerde" olduğunu söylerler. O hâlde bir çocuk da, "Ne kadar büyük? Ne kadar yukarıda?" diye soracaktır. Bu soruları da yanıtlamak kolay değildir.

Tanrı, eğer varsa, çok büyüktür ve size ne kadar büyük olduğunu söyleyemem. Babanızdan ve benim babamdan daha büyüktür, yeryüzünden ve denizlerden daha büyüktür, gökyüzünden ve evrenden daha büyüktür. O kadar “büyük”tür ki onu görmeyiz, bu durum oldukça

gariptir çünkü büyük olan şeyler genellikle görülebilir.

Tanrı ile ilgili her şey gariptir. “Büyüktür.” ama onu göremeyiz. Bizden uzakta olduğu için buna inanabiliriz. Ama aynı zamanda kendisine inananların söylediğine göre yakındır ayrıca bizi seviyor ve bizi bizden daha iyi tanıyormuş.

Felsefe garip olana kayıtsız kalmaz. Nedenleri görmek, anlamak ister. Tanrı’dan bahsedildiği zaman Tanrı lehine ya da aleyhine kesin kararlara veya sonuçlara varamaz. Önlemler alması gerekir.

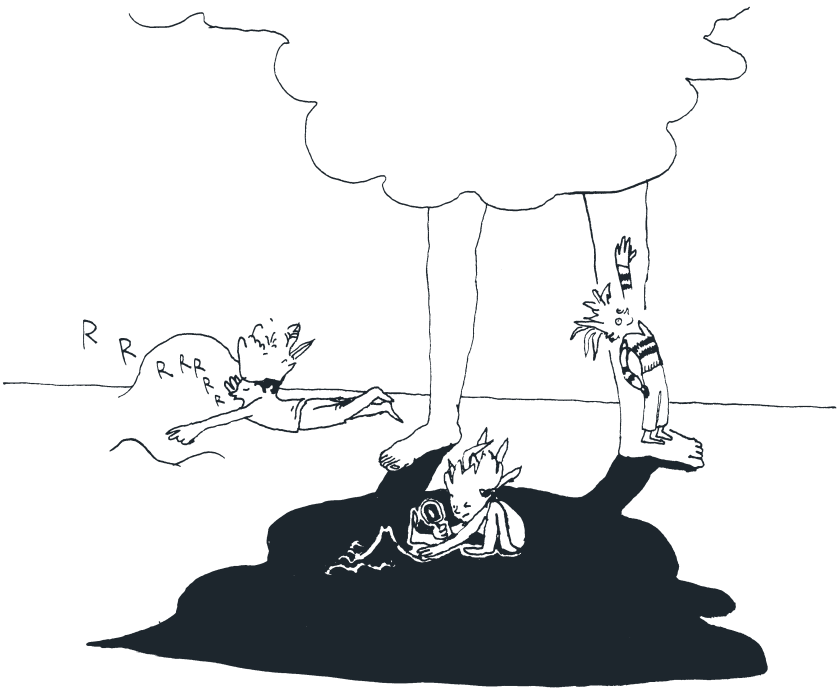
Bu nedenle Tanrı ile ilgili çocuksu bir soruya yanıt vermeyi deneyeceğim fakat bu soru “Tanrı ne kadar büyüktür?”, “Tanrı nerededir?” ve özellikle de “Tanrı var mıdır?” gibi sorulardan biraz daha özenli bir soru olacak. Soru şu:

“İnsanlar neden Tanrı hakkında tartışıp dururlar?” Bu soruyu cevaplamak diğer soruları cevaplamaktan daha kolaydır çünkü Tanrı’dan değil her gün televizyonda ya da sokakta gördüğümüz insanlardan yola çıkıyoruz. Peki, ne görüyoruz? **İnsanların Tanrı’dan bahsettikleri zaman genellikle birbirleriyle anlaşamadıklarını ve hatta bazen savaştıklarını görüyoruz.**

Kimisi tek bir Tanrı olduğuna ve bu Tanrı’nın kendi tanrısı olduğuna inanıyor. Öteki, birden fazla Tanrı olduğuna, bir diğeri ise hiç Tanrı olmadığına inanıyor. Tanrı’nın var olup olmadığını bilmeyen ama bu durum kendilerini ilgilendirdiği için bunu bilmek isteyen insanlar da var. Tanrı hakkında hiçbir şey bilmeyeceğimiz için Tanrı’nın olup

ÜÇ TİP İNSAN VARDIR: TANRI'YI BULMUŞ, ONA HİZMET EDENLER; ONU ARAMAYI KENDİNE İŞ EDİNERLER; VE ONU NE BULMUŞ NE DE ARAYANLAR.

Pascal

olmadığıyla ilgilenmeyen, bu duruma gülüp geçen ve insanın kendisiyle ilgilenmesinin daha mantıklı olduğunu söyleyen insanlar da var. **İnsanlar Tanrı hakkında tartışır- lar.** Fakat fazla önem vermeden başka şeyler hakkında da tartışırlar. Örneğin neyin “güzel”, neyin “iyi” olduğuna dair hepimizin fikirleri

Blaise PASCAL
(1623-1662)
Fransız düşünür,
Düşünceler ki-
tabının yazarı

vardır, bu fikrileri savunur ve paylaşmak isteriz. Bir kişi düşündüğü şeyi başkalarıyla paylaşarak onların da kendilerine hak vermesini ve düşündüğü şeyi düşünen tek kişi olmamayı diler: “Bu gül çok güzel, sence de öyle değil mi? Bu çocuk çok salak, değil mi?” Fikirler, sürekli çatışan **inançlardır** ve tartışmak asla çok ciddi bir şey değildir, hatta bazen keyiflidir.

Elbette önemsiz bir konuşmanın yoldan çıkması ve başlangıçtaki keyifli havanın kızgınlığa dönüşmesi normaldir. Fikrimizi ya da beğenilerimizi başkalarıyla paylaşmayı başaramamak bizi her zaman hayal kırıklığına uğratar ve hatta kızgınlığa sürükler. Karşımızdakini ikna etmek isteriz, ne diyeceğimizi bilemediğimizde, haklı nedenlerimiz tükendiğinde, kimi zaman birileri

İnançlar
Bağlandığı-
mız fikirler.